

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาหนึ่งของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ อัตราการออกกลางคันของนักศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการสูญเสียงบประมาณทางการศึกษาของรัฐ และ ส่งผลกระทบต่อโอกาสทางการศึกษาของนักศึกษาที่ออกกลางคัน หรือ ไม่สามารถเรียนจบภายในเวลาที่กำหนดในหลักสูตร ความสำคัญของปัญหาการออกกลางคันดังกล่าวทำให้ ปัญหานี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นหนึ่งในดัชนีชี้วัด ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการหาสาเหตุของการออกกลางคันจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาศึกษา เพื่อสามารถหาแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอัตราการออกกลางคันของนักศึกษาได้มีการศึกษากันอย่างหลากหลาย เช่นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการออกกลางคัน ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคัน ทั้งนี้เทคนิคที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งแบบที่ใช้ค่าสถิติเบื้องต้น เช่น ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ฐานนิยม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) หรือ การทดสอบทางสถิติเช่น การวิเคราะห์ ความแปรปรวน (ANOVA) หรือการวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นต้น

การศึกษาวิจัย เรื่องการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาในประเทศไทยนั้น ได้มีการศึกษาในประเด็นหลัก ๆ คือ ศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการออกกลางคัน ศึกษาถึงสาเหตุของการออกกลางคัน ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง สถานภาพกับ เหตุผลของการออกกลางคัน และ ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคัน ส่วนในต่างประเทศนั้นได้มีการศึกษาวิจัยในลักษณะของการพยากรณ์ หรือการประมาณค่าความน่าจะเป็นของการออกกลางคันของนักเรียนด้วย โดยใช้เทคนิคทางสถิติที่เรียกว่าการวิเคราะห์ความอยู่รอด (survival analysis) มาใช้เพื่อให้พยากรณ์ ว่านักเรียนจะมีโอกาสในการออกกลางคันมากน้อยอย่างไร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเทคนิคการวิเคราะห์ความอยู่รอด (survival analysis) มาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการคงอยู่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์ความอยู่รอดนั้น สามารถนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสที่จะออกกลางคันของนักศึกษา สร้างฟังก์ชันการอยู่รอด(Survival Function) และ ฟังก์ชันพิบัติ (Hazard Function) และผลจากการสร้างฟังก์ชันดังกล่าว สามารถนำมาพยากรณ์ได้ว่าผู้เรียนมีโอกาสในการออกกลางคันเป็นอย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ

แก้ไขปัญหา รวมถึงการวางแผนการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเพื่อลดปัญหาการออกกลางคัน
ของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาฟังก์ชันการอยู่รอด (อัตราการคงอยู่) และตัวแบบของฟังก์ชันพิบัติ (อัตราการออกกลางคัน) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะ ชั้นปี ผลการเรียนระหว่างศึกษา
ในมหาวิทยาลัย ผลการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ผลการเรียนสะสมระดับมัธยมปลาย และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิฐานะ ที่มีอิทธิพลต่อฟังก์ชันการอยู่รอด และฟังก์ชันพิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรเป้าหมายคือนักศึกษาภาคปกติของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นหลัก โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี 2557 จนถึงปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรที่นำมาศึกษาเป็นตัวแปรที่นำมาจากข้อมูลที่บันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่นำปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักศึกษาที่เคยมีงานวิจัยอื่น ๆ ศึกษาไว้ก่อน เช่น ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับเพื่อน อาจารย์ และครอบครัว สถานะภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น มาศึกษาในครั้งนี้ด้วยเนื่องจากเหตุผลด้านฐานข้อมูลดังกล่าว

นิยามศัพท์เฉพาะของโครงการวิจัย

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. การวิเคราะห์การอยู่รอดเป็นการศึกษาเหตุการณ์ตั้งแต่นักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ออกกลางคัน
3. ระยะเวลาการอยู่รอด (survival time) หมายถึง ช่วงเวลาที่เริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ออกกลางคัน

4. การออกกลางคัน (dropout) หมายถึง การที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาแล้วต้องออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษาด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง ดังนี้ ลาออก จำหน่ายชื่อออก เพราะไม่ลงทะเบียนเรียน หรือผลการศึกษาไม่ถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้
5. กรณีเซนเซอร์ (censored) หมายถึง กรณีที่นิตินิตลงทะเบียนเรียน หรือ สำเร็จการศึกษาในช่วงเวลาที่ศึกษา
6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะ ชั้นปี ผลการเรียนระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ผลการเรียนสะสมระดับมัธยมปลาย และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ที่มีอิทธิพลต่อฟังก์ชันการอยู่รอด และฟังก์ชันพิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูล สารสนเทศเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหา รวมถึงการวางแผนการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเพื่อลดปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา
2. ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษา และ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย
3. ได้พัฒนาจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการกับการวิจัย เป็นไปตามหลักการประกันคุณภาพของหลักสูตร ตามเกณฑ์ สกอ.